

LIETUVOS BANKAS

E U R O S I S T E M A

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

Gediminas Šimkus | Lietuvos banko valdybos pirmininkas

2022 m. rugsėjo 26 d.

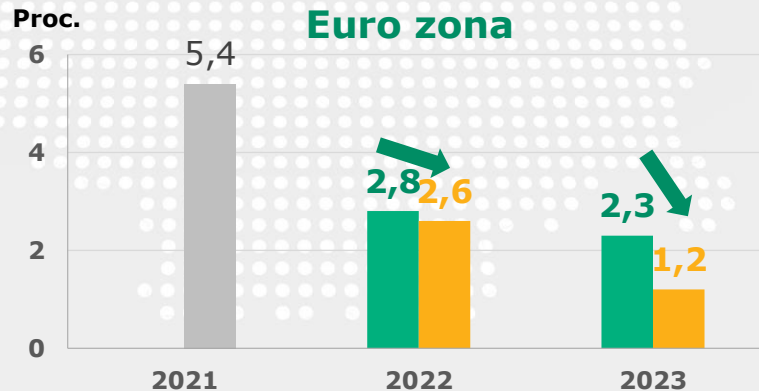
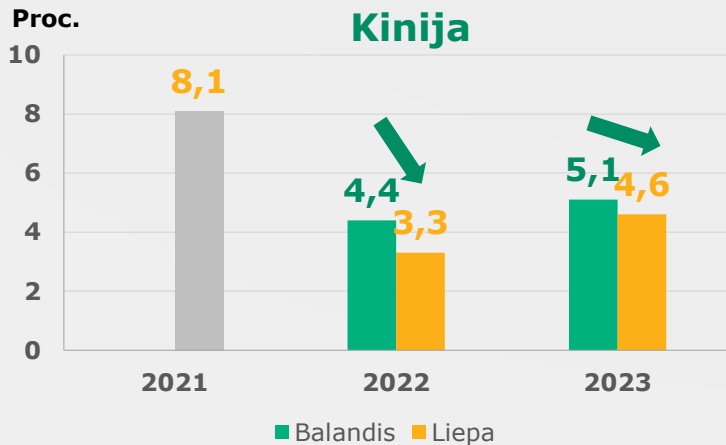
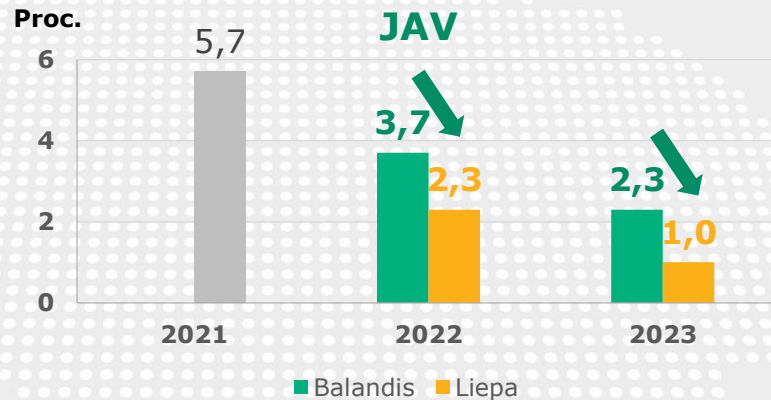
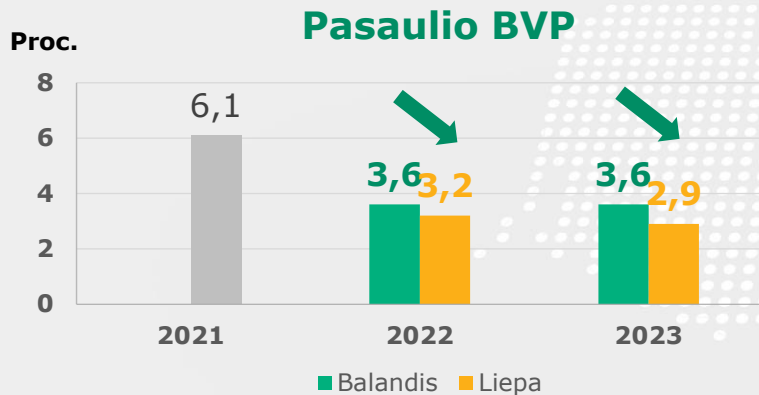

01 _____

Tarptautinė aplinka

Didžiųjų ekonomikų augimo prognozės prastėja

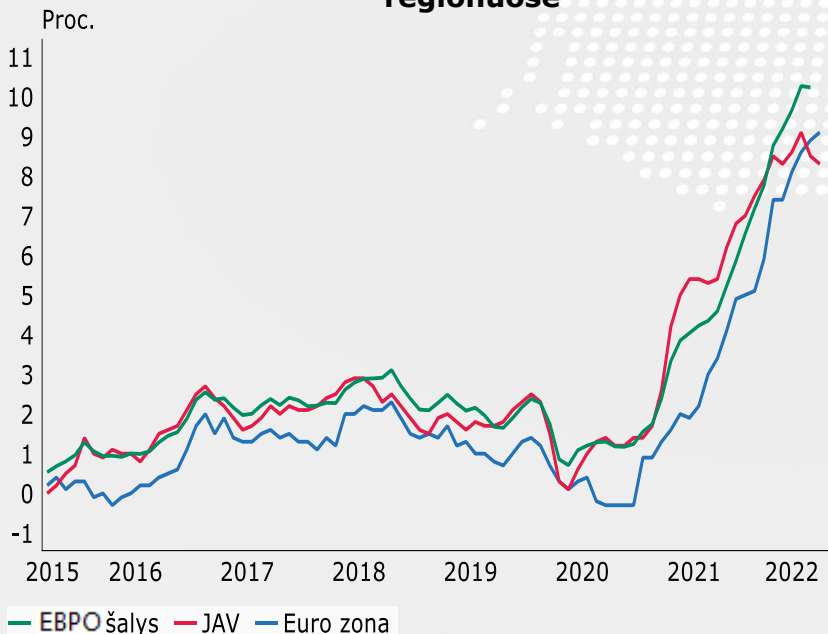

Šaltiniai: TVF ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pabrangusios žaliavos ir nafta „užkūrė“ infliacinius procesus ne tik euro zonoje, bet ir kitose pasaulio šalyse

Vartotojų kainų infliacijos tempai pasaulio regionuose

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Macrobond.

Pastabos: EBPO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos šalys. Naujausi duomenys – 2022 m. rugpjūčio mėn. (JAV – liepos mėn.)

Žaliavų kainos	Prieš karą*	Pikas**	Dabar***
Nafta (JAV dol. už barelį)	76	129	91
Gamtinės dujos (E/MWh)	36	322	177
Metalai (sudėtinio indekso reikšmė)	157	212	135
Kviečiai (JAV dol. už metrinę toną)	294	525	383

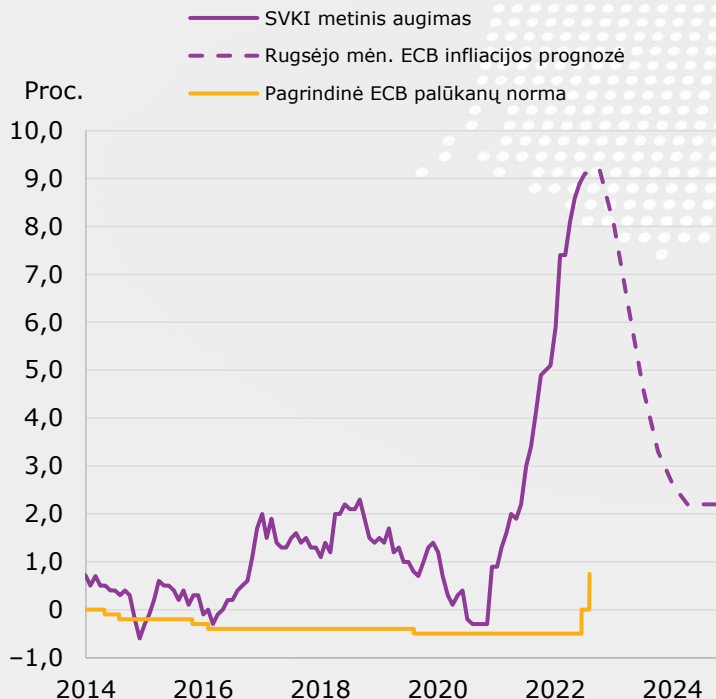
*2021-07-01; ** Aukščiausia kaina 2022 m. sausio–rugsėjo mėn.; ***2022-09-20, kviečių kaina 2022 08 31.

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Macrobond.

Eurosistema normalizuoja pinigų politiką

ECB palūkanų norma ir infliacija euro zonoje: kaita ir rinkos lūkesčiai

Reaguojant į sparčiai augančią infliaciją ir jos perspektyvas, normalizuojama pinigų politika:

- Liepos mėn. palūkanų normos pakeltos 50 bazinių punktų, o rugsėjo mėn. – 75 baziniais punktais
- Numatomas tolesnis palūkanų normų didinimas ateityje
- Pinigų politika tebėra skatinančio pobūdžio

Rugsėjo mėn. prognozė euro zonai	2022	2023	2024
Realusis BVP	3,1	0,9	1,9
Bendroji infliacija	8,1	5,5	2,3
Grynoji infliacija	3,9	3,4	2,3

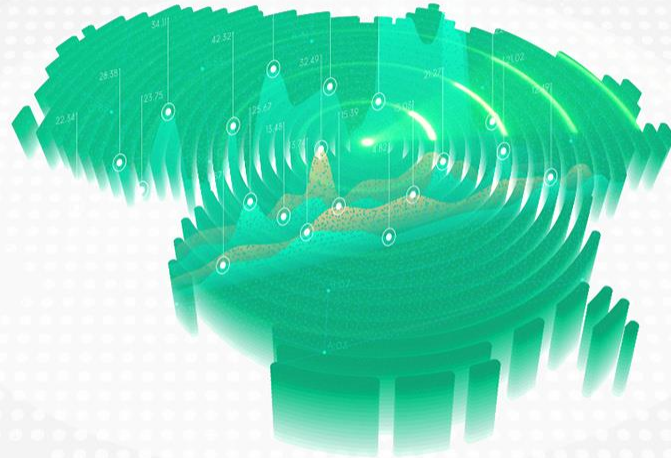
Šaltiniai: ECB ir Refinitiv.

Pastaba: iki 2008 m. pabaigos – pagrindinė ECB refinansavimo palūkanų norma, vėliau – ECB indėlių galimybės palūkanų norma.

02 _____

Lietuvos ekonomikos raida

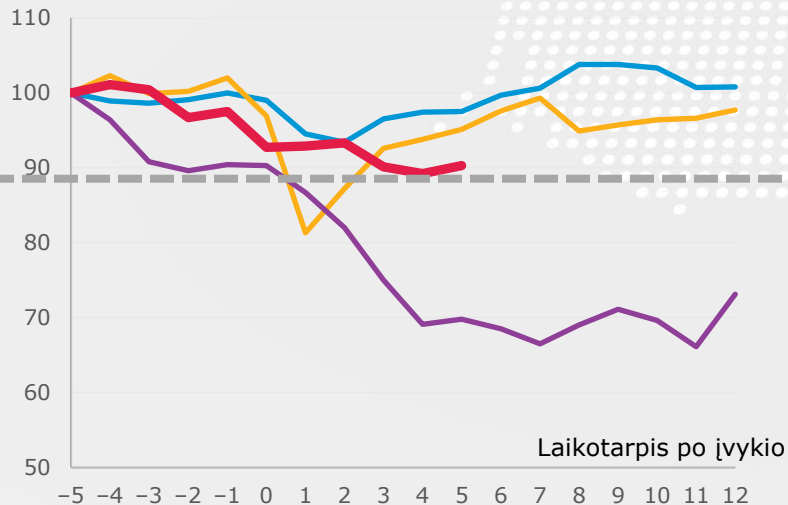

Gyventojų nuotaikos naukiasi labiau nei blogėja verslo lūkesčiai

Vartotojų pasitikėjimo rodiklio raida per krizes

Indeksas (t-5=100)

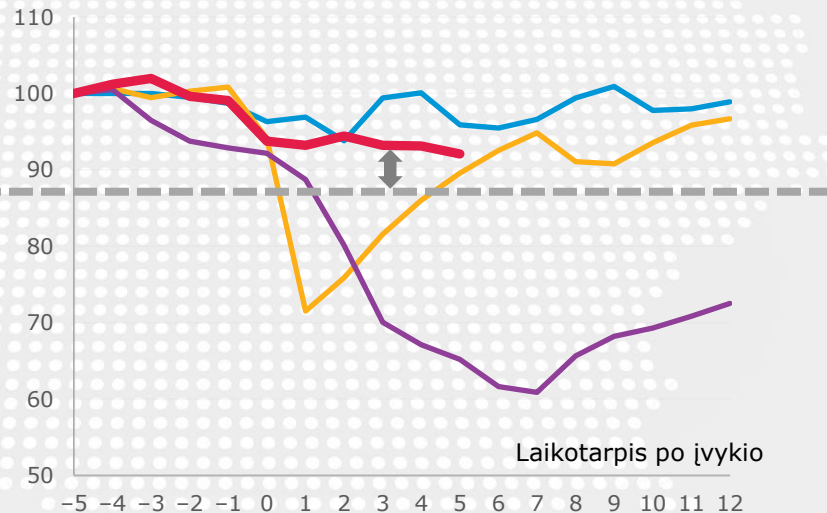
- Rusijos embargas (2014)
- COVID-19 (2020)
- Finansų krizė (2008)
- Karas Ukrainoje (2022)

Šaltiniai: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: naujausi duomenys - 2022 m. rugpjūčio mėn.

Ekonominių vertinimų rodiklio raida per krizes

Indeksas (t-5=100)

- Rusijos embargas (2014)
- COVID-19 (2020)
- Finansų krizė (2008)
- Karas Ukrainoje (2022)

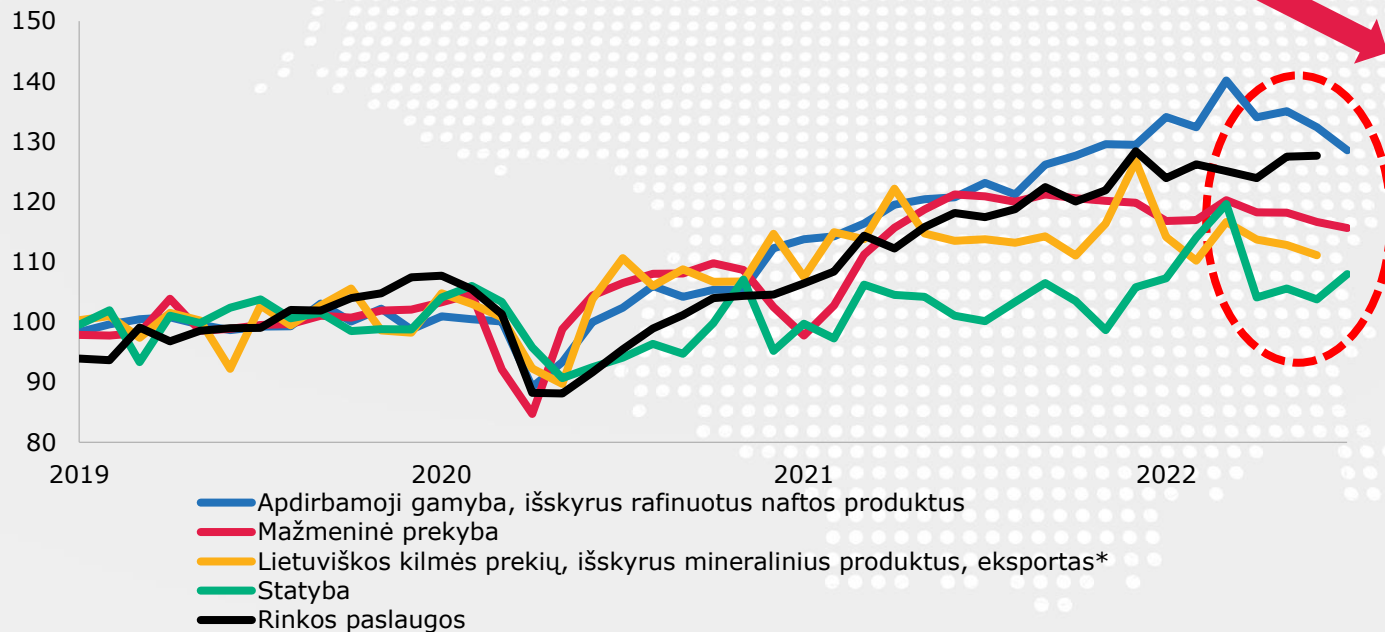
Šaltiniai: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Naujausi duomenys rodo lėtesnį ekonomikos augimą

Pagrindiniai mėnesiniai ekonomikos aktyvumo rodikliai (birželio–liepos mėn.)

2019 m. vidurkis = 100, palyginamosiomis kainomis ir pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

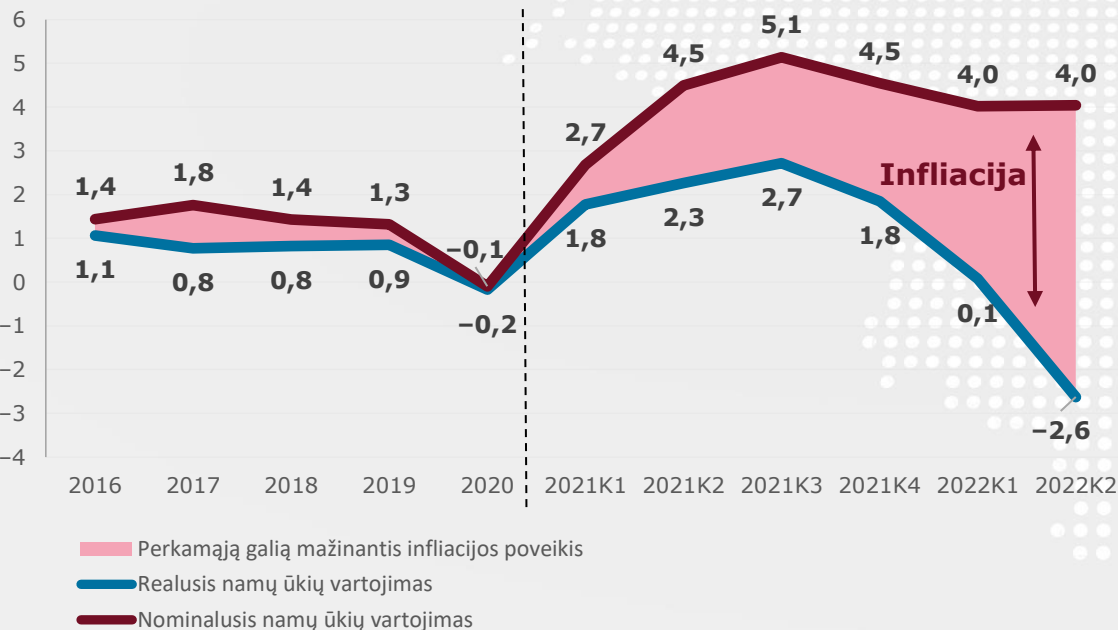
* Lietuvos banko įvertis.

Gyventojų perkamąją galią riboja kainų augimas ir ateities neapibrėžtumas

Namų ūkių vartojimo kaitos veiksniai (pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus poveikį)

Proc., pokytis per ketvirtį

Nominaliosios namų ūkių disponuojamosios pajamos šiemet didės beveik penktadaliu

Prastėjantys namų ūkių lūkesčiai mažina namų ūkių norą vartoti

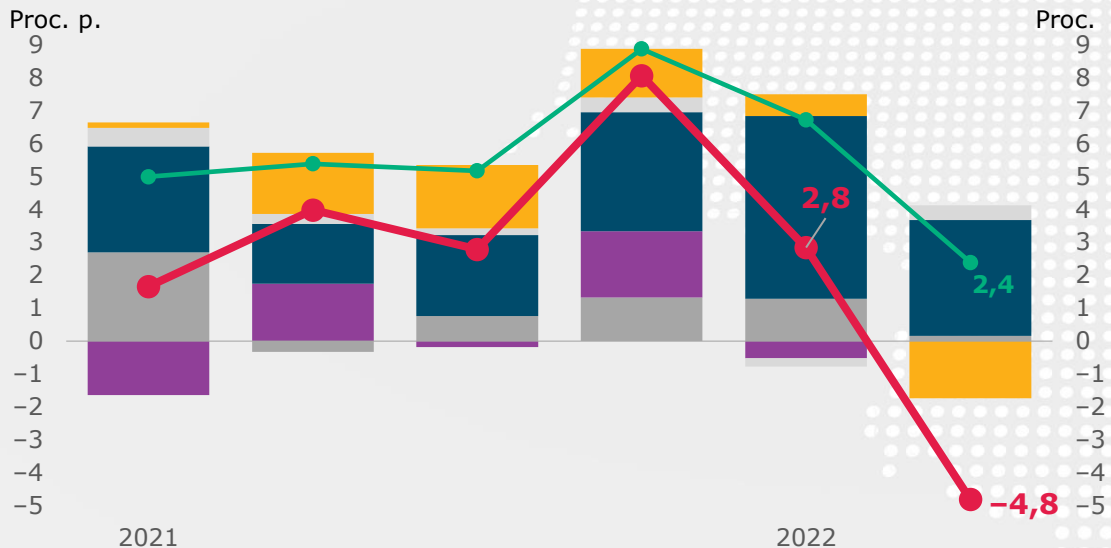
Infliacijai ir toliau esant aukštai, disponuojamųjų pajamų augimas 2023 m. turėtų reikšmingai sulėtėti

Kol nėra sprendimų dėl tikėtinų fiskalinės pagalbos priemonių energijos kainų šokui švelninti, jų įtaka prognozėse neįtraukta

Eksporto vertė tebeauga, tačiau reali apimtis ėmė trauktis

Nominaliojo eksporto augimo veiksniai

- Lietuviškos kilmės apdorotų mineralinių produktų, dujų eksportas
- Lietuviškos kilmės azoto ir fosfatinių trąšų eksportas
- Kitų prekių eksportas
- Transporto paslaugų eksportas
- Kitų paslaugų eksportas
- Prekių ir paslaugų eksportas (skalė dešinėje)
- Realus prekių ir paslaugų eksportas (skalė dešinėje)

Planiniai remonto darbai naftos perdirbimo įmonėje lėmė sumažėjusią naftos produktų eksportą

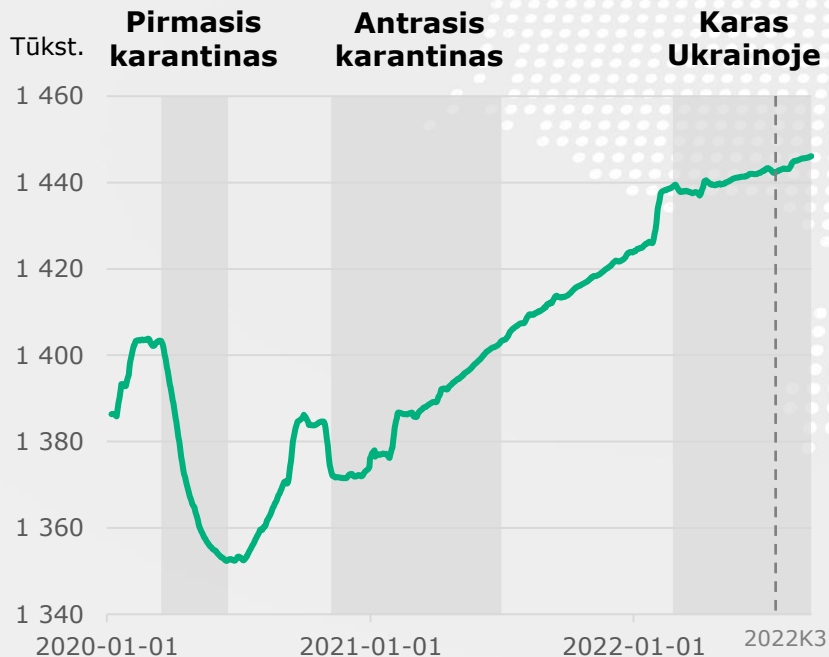
Didėjančios energijos sąnaudos dalį gamyklų verčia stabdyti veiklą

Dėl Rusijai ir Baltarusijai taikomų sankcijų mažėjo Lietuvos transporto paslaugų eksportas

Dirbančiųjų skaičius auga, situacija darbo rinkoje – įtempta

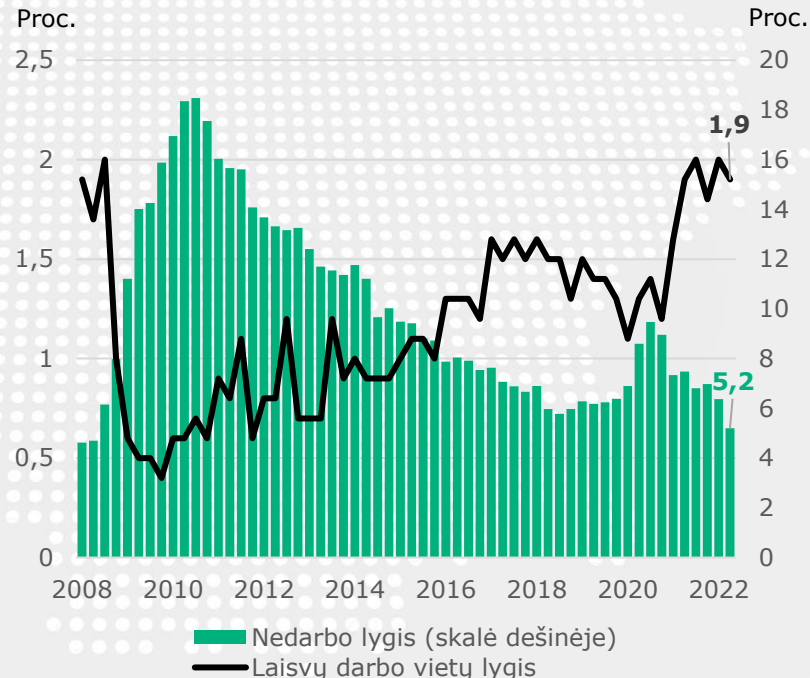

Bendras dirbančiųjų skaičius

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: duomenys iki rugsėjo 4 d.

Laisvų darbo vietų ir nedarbo lygiai

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: naujausi duomenys – 2022 m. antrasis ketvirtis.

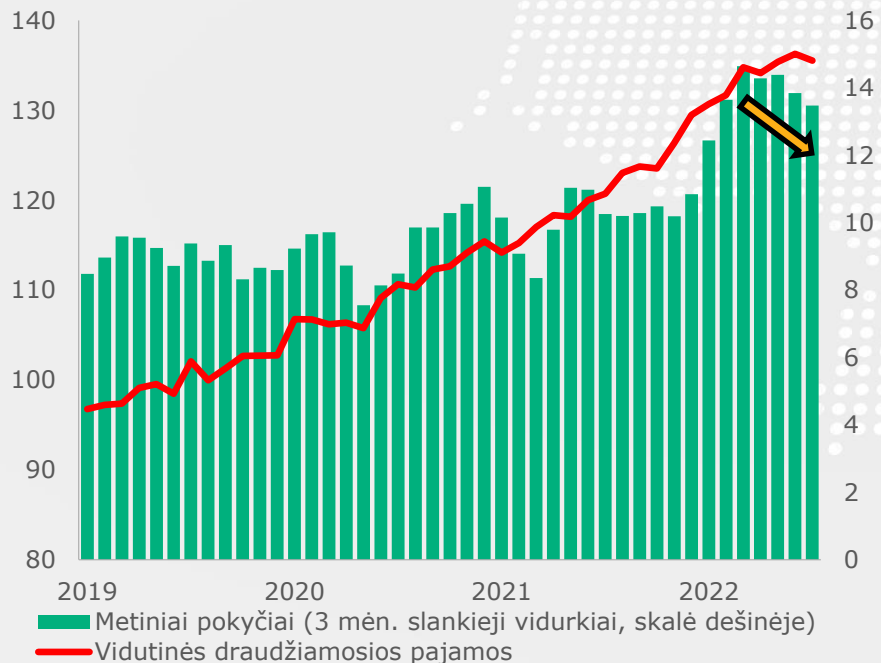
Nors atlyginimų spurtas šalyje tęsiasi, tačiau matomi pirmieji lėtėjimo ženklai

Vidutinių draudžiamųjų pajamų pokyčiai

Indeksas, 2019 m. vidurkis = 100

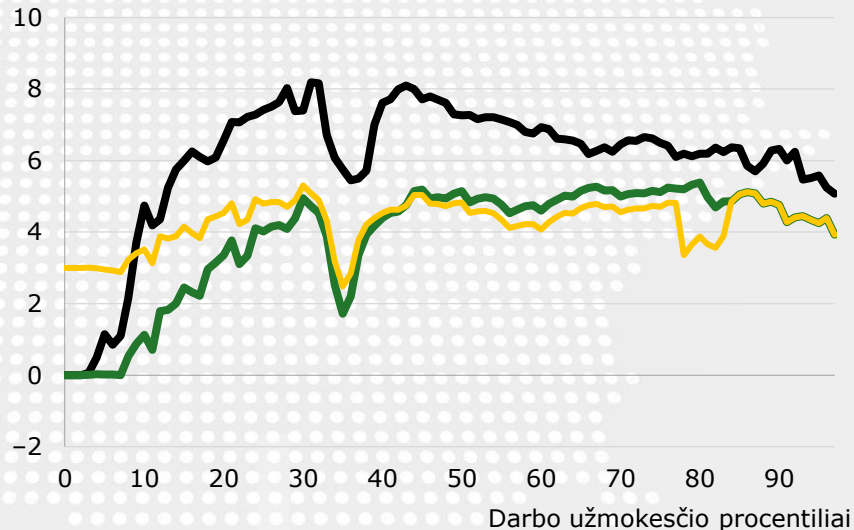
Proc., pokytis per metus

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastabos: darbuotojai, uždirbantys daugiau nei MMA, pagal sezoniskumą pakoreguoti duomenys, paskutinis duomuo – 2022 m. liepos mėn.

Bruto ir neto darbo užmokesčio pokyčiai

Proc.

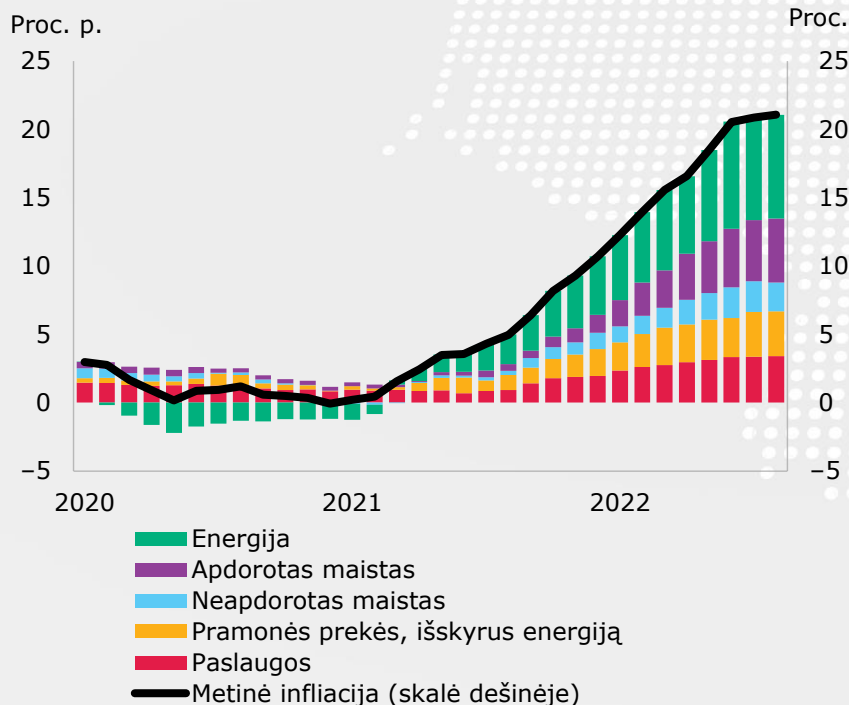
- Bruto DU pokytis nuo 2021 m. sausio iki 2021 m. liepos mėn.
- Bruto DU pokytis nuo 2022 m. sausio iki 2022 m. liepos mėn.
- Neto DU pokytis nuo 2022 m. sausio iki 2022 m. liepos mėn.

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastabos: DU – darbo užmokestis, NPD – neapmokestinamasis pajamų dydis; duomenys apima darbuotojus, uždirbančius daugiau nei MMA iki 97 procentilio; į skaičiavimus įtrauktas šių metų birželio mėn. padidinto NPD poveikis.

Metinės infliacijos augimas slopsta

Metinė infliacija ir kaitos veiksniai

Metinė infliacija Lietuvoje vis dar didelė: rugpjūčio mėn. sudarė 21,1 proc.

Energijos kainos yra pagrindinis infliaciją lemiantis veiksnys

Rugpjūčio mėn. visų energijos komponentų – elektros, dujų, kuro, degalų ir šilumos energijos – kainos buvo didesnės nei prieš metus

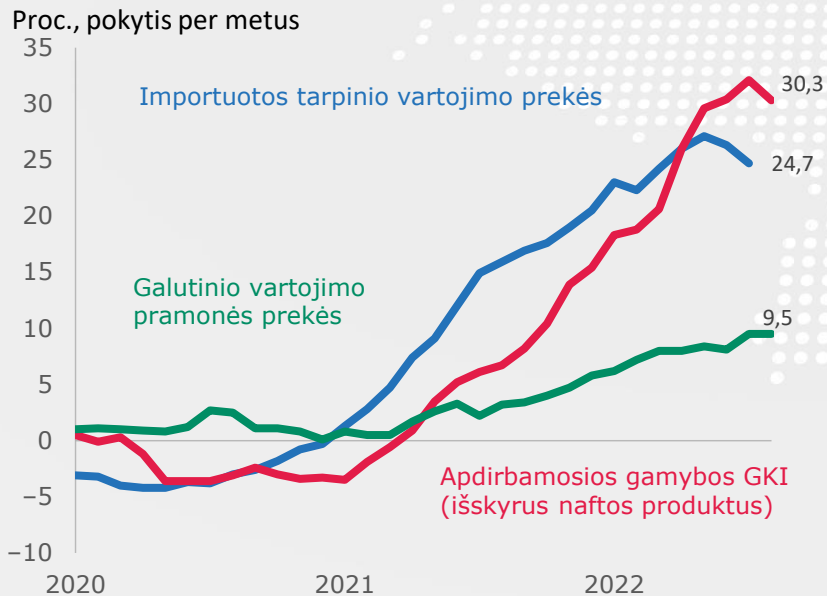
Prie infliacijos padidėjimo pastaraisiais mėnesiais reikšmingai prisidėjo brangęs maistas, kuris rugpjūčio mėn. buvo 30 proc. brangesnis nei prieš metus

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Didėjanti gamintojų produkcijos savikaina verčia peržiūrėti galutinio vartojimo pramonės prekių kainas

Importuojamų, gamintojų ir galutinio vartojimo prekių kainų pokyčiai

Dėl sparčiai kylančių gamintojų kainų spaudimas pramonės prekių kainoms vis dar yra didelis

Šiuo metu sumažėjusios metalų ir krovinių gabenimo jūriniais konteineriais kainos gamintojų kainose atsispindės tik po kurio laiko. Be to, jų įtaką slopina padidėjusios energijos išteklių kainos

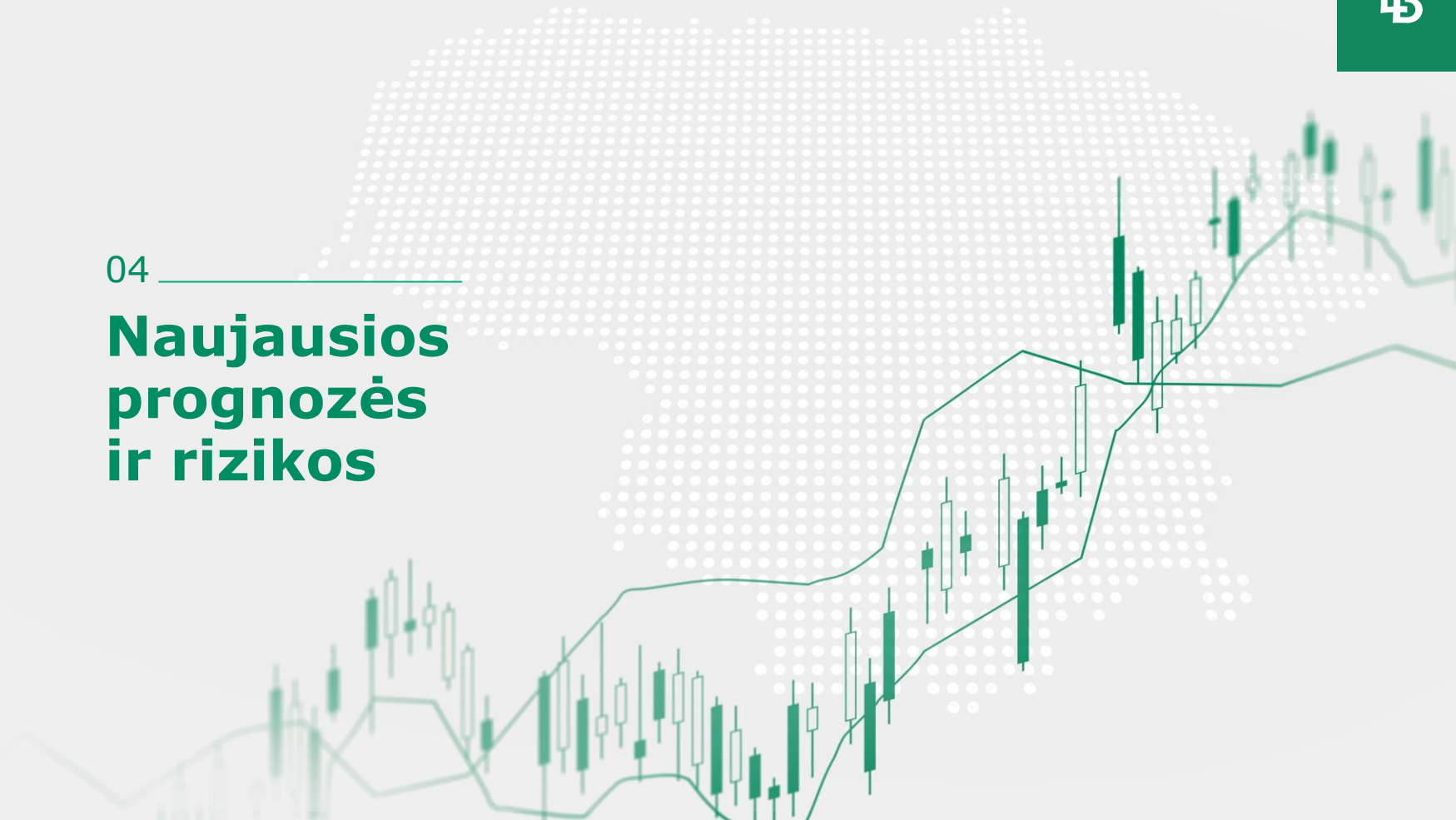
Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: GKI – gamintojų kainų indeksas.

04

Naujausios prognozės ir rizikos

Atnaujintos Lietuvos banko makroekonominės prognozės

	2022 m. rugsėjis (2022 m. birželis)	
	2022	2023
Ekonominis aktyvumas (% , pokytis per metus)		
Realusis BVP	2,1 (2,1)	0,9 (3,4)
Privatusis vartojimas	1,0 (5,4)	-0,8 (3,8)
Valdžios sektoriaus vartojimas	0,3 (1,5)	0,0 (-1,3)
Investicijos	3,0 (4,1)	3,4 (3,5)
Eksportas	6,4 (7,4)	1,6 (2,9)
Importas	7,5 (9,8)	1,3 (2,8)
Darbo rinka		
Nedarbo lygis (%)	6,3 (7,3)	7,1 (7,2)
Užimtumas (% , pokytis per metus)	4,0 (0,6)	-0,6 (0,3)
Kainos ir sąnaudos (% , pokytis per metus)		
Darbo užmokestis	12,7 (11,9)	6,3 (8,1)
Infliacija	18,3 (15,2)	8,4 (4,6)

Rizikų balansas:
stipriai neigiamas

Pagrindinės rizikos:

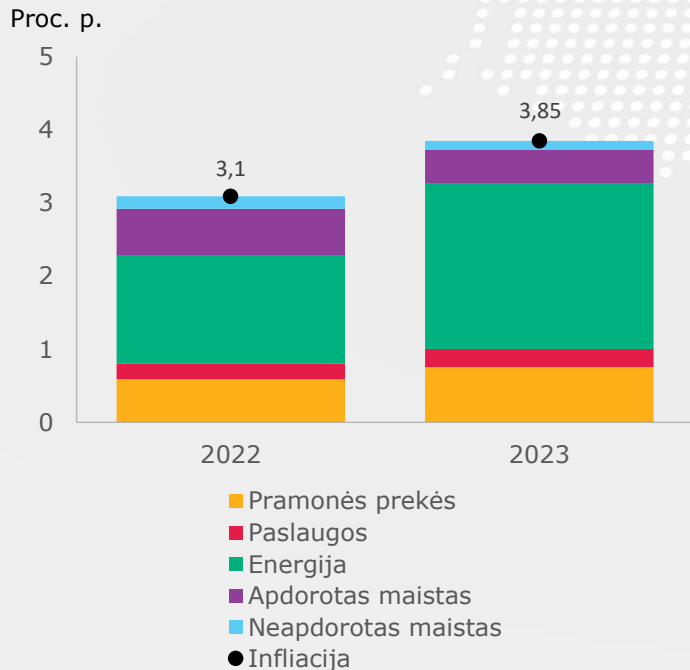
- Energijos žaliavų, ypač elektros, brangimas
- Energijos žaliavų tiekimo sutrikimai
- Stipriau nei dabar numatomas lėtėjantis pagrindinių prekybos partnerių ekonomikos augimas
- Stipresnis, nei prognozuojama, pinigų politikos griežtinimas
- Fiskalinės politikos sprendimai kovojant su išaugusiomis energijos kainomis

Į prognozes nebuvo įtrauktas MMA padidinimas. Jei MMA padidėtų 15 proc., darbo užmokestis augtų iki 2,4 proc. punkto sparčiau

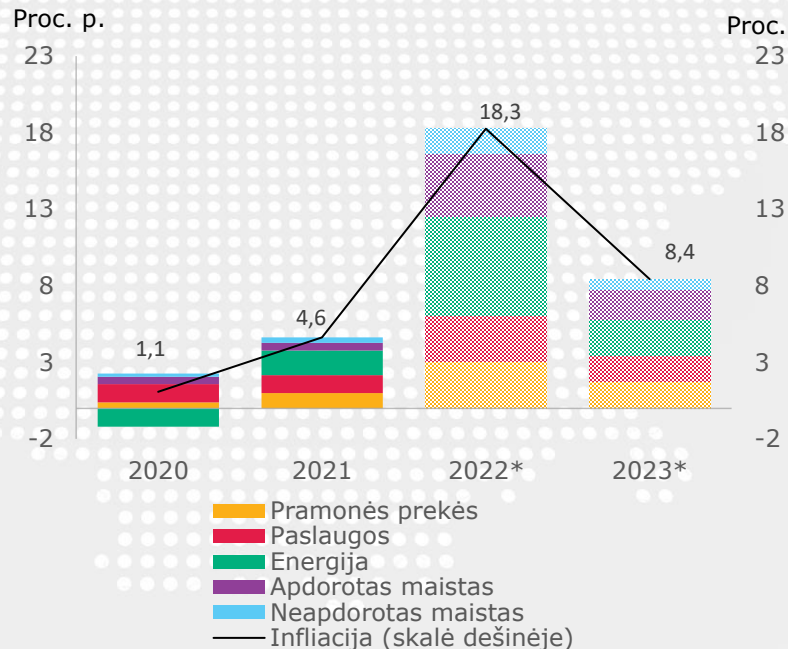
Infliacijos prognozės daugiausia didins energijos kainos

Prognozių peržiūra, palyginti su birželio mėn. prognozėmis

Faktinė ir prognozuojama infliacija ir jos kaitos veiksniai

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
* Prognozė.

- Tarptautinėje aplinkoje vyrauja neapibrėžtumas, pasaulio ekonomikos augimas lėtėja, todėl ir Lietuvos eksportuojamų prekių ir paslaugų paklausa artimiausiais metais augs mažiau, nei manyta.
- Prastėjančios vartotojų ir verslo nuotaikos, pirmieji pramonės ir mažmeninės prekybos apimčių mažėjimo ženklai, mažėjantis eksportas rodo reikšmingai lėtėjantį Lietuvos ekonomikos aktyvumą.
- Darbos rinkos situacija tebėra įtempta – ypač sumažėjus nedarbui, toliau didėja darbo užmokestis ir dirbančiųjų skaičius, o laisvų darbo vietų lygis tebėra aukščiausias istorijoje.
- Metinė infliacija Lietuvoje vis dar didelė, tačiau jos augimas slopsta. Vis dėlto reikšmingesnio infliacijos tempo sulėtėjimo dar teks palaukti.
- BVP šiemet augs 2,1, o 2023 m. augimas sulėtės iki 0,9 proc. Infliacija šiemet sieks 18,3, kitąmet slops iki 8,4 proc.

Děkoju už děmesj

